

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23
Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ, 25 ΜΑΪΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α036

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
2. **Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
3. **Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
4. Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
5. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης.**
6. Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.
7. **Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να παραμείνει κενή για την άσκηση της ορθογραφίας.**

ΜΕΡΟΣ Ι: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Μετάφραση διδαγμένου κειμένου

(Μονάδες 20)

Κείμενο 1

[...] ὥστ' ἐκείνης τῆς νυκτὸς οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τοὺς ἀπολωλότας πενθοῦντες, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἔτι αὐτοὶ ἑαυτοῦς, πείσεσθαι νομίζοντες οἷα ἐποίησαν Μηλίου τε Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας, κρατήσαντες πολιορκία, καὶ Ἰστιαίας καὶ Σκιωναίου καὶ Τορωναίου καὶ Αἰγινήτας καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων. Τῇ δ' ὕστεραία ἐκκλησίαν ἐποίησαν, ἐν ἧ ἔδοξε τοὺς τε λιμένας ἀποχωῶσαι πλὴν ἐνὸς καὶ τὰ τεῖχη εὐτρεπίζειν καὶ φυλακὰς ἐφιστάναι καὶ τᾶλλα πάντα ὡς εἰς πολιορκίαν παρασκευάζειν τὴν πόλιν.

Ξενοφῶντος Ἑλληνικὰ 2.2.3-4

(μονάδες 9)

Κείμενο 2

Ὡς γε μὴν φιλόπολις ἦν καθ' ἐν μὲν ἕκαστον μακρὸν ἂν εἶη γράφειν· οἶομαι γὰρ οὐδὲν εἶναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ ὃ τι οὐκ εἰς τοῦτο συντείνει. ὡς δ' ἐν βραχεῖ εἶπεῖν, ἅπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος, ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ γῆρας προὔφασίζετο, ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε, τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν. ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τότε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ, ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων.

Ξενοφῶντος Ἀγησίλαος 7.1-2

(μονάδες 7)

A.1. Να μεταφράσετε **μόνο** τις υπογραμμισμένες προτάσεις των πιο πάνω κειμένων (Κείμενο 1 και Κείμενο 2) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

(μονάδες 16)

A.2. Να επιλέξετε την ορθή απόδοση για το κάθε ένα από τα πιο κάτω αποσπάσματα και να μεταφέρετε τον αντίστοιχο αριθμό στο τετράδιο απαντήσεων.

Αρχαίο κείμενο	Απόδοση στα Νέα Ελληνικά
α. κρατήσαντες πολιορκία (Κείμενο 1)	1. αν και τους νίκησαν / κατέκτησαν μετά από πολιορκία 2. για να τους νικήσουν / κατακτήσουν μετά από πολιορκία 3. όταν τους νίκησαν / κατέκτησαν μετά από πολιορκία
β. ὅπου ὤετο (Κείμενο 2)	1. σε οποιαδήποτε περίπτωση πίστευε 2. σε οποιαδήποτε περίπτωση πιστεύει 3. σε οποιαδήποτε περίπτωση θα πίστευε

(μονάδες 4)

B. Μετάφραση αδιδακτου κειμένου

(Μονάδες 15)

Κείμενο 3

Ο Σωκράτης σε συζήτησή του με τον νεαρό Επιγένη αναφέρεται στη σημασία του να έχει κανείς υγιή και δυνατά σώματα.

[...] καὶ γὰρ ὑγιαίνουσιν οἱ τὰ σώματα εὖ ἔχοντες καὶ ἰσχύουσι· καὶ πολλοὶ μὲν διὰ τοῦτο ἐκ τῶν πολεμικῶν ἀγῶνων σώζονται τε εὐσχημόνως καὶ τὰ δεινὰ πάντα διαφεύγουσι, πολλοὶ δὲ φίλοις τε βοηθοῦσι καὶ τὴν πατρίδα εὐεργετοῦσι καὶ διὰ ταῦτα χάριτός τε ἀξιοῦνται καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται καὶ τιμῶν καλλίστων τυγχάνουσι [...].

Ξενοφώντος *Ἀπομνημονεύματα* 3.12.4

Λεξιλόγιο:

εὖ ἔχω τὸ σῶμα = ἔχω το σώμα σε καλή κατάσταση

εὐσχημόνως = έντιμα

ἀξιοῦμαι χάριτος = γίνομαι άξιός ευγνωμοσύνης

κτῶνται (γ' πληθ.) = αποκτούν

(αί) τιμαὶ κάλλιστα = τιμητικά αξιώματα

B. Να μεταφράσετε το πιο πάνω αδιδακτο κείμενο (Κείμενο 3) σε ορθό νεοελληνικό λόγο.

Γ. Διδαγμένο κείμενο για ορθογραφία

(Μονάδες 5)

Ξενοφώντος Έλληνικά 2.2.3-4

Δ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

Δ.1. Να γράψετε ό,τι ζητείται για καθέναν από τους ακόλουθους τύπους.

α. πείσεσθαι (Κείμενο 1)

Να γράψετε το γ' πρόσωπο ενικού στην οριστική έγκλιση του Παρατατικού και του Αορίστου β' στην ίδια φωνή.

β. εἶη (Κείμενο 2)

Να γράψετε το γ' πρόσωπο πληθυντικού στην οριστική και ευκτική έγκλιση του Μέλλοντα.

γ. σώζονται (Κείμενο 3)

Να γράψετε το β' πρόσωπο πληθυντικού στην υποτακτική και προστακτική έγκλιση του Ενεστώτα στην ίδια φωνή.

(μονάδες 6)

Δ.2.α. Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους πιο κάτω γραμματικούς τύπους.

i. φυλακὰς (Κείμενο 1)

ii. τῶν πεπραγμένων (Κείμενο 2)

iii. σῶμα (Κείμενο 2)

iv. λατρεύων (Κείμενο 2)

v. φίλοις (Κείμενο 3)

(μονάδες 5)

Δ.2.β. Αφού αντιγράψετε τον ακόλουθο πίνακα στο τετράδιο απαντήσεών σας, να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω λέξεων, διατηρώντας τον ίδιο γραμματικό τύπο.

i. **μακρὸν** (Κείμενο 2)

ii. **φανερὸς** (Κείμενο 2)

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
μακρὸν		
φανερὸς		

(μονάδες 4)

Δ.3.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικῶς τους πιο κάτω υπογραμμισμένους τύπους.

i. οὐδεὶς ἐκοιμήθη, οὐ μόνον τούς ἀπολωλότας πενθοῦντες (Κείμενο 1)

ii. Ὡς γε μὴν φιλόπολις ἦν (Κείμενο 2)

iii. οἶομαι γὰρ οὐδὲν εἶναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ (Κείμενο 2)

iv. ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει (Κείμενο 2)

v. φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων (Κείμενο 2)

vi. καὶ δόξαν μεγάλην κτῶνται (Κείμενο 3)

(μονάδες 6)

Δ.3.β. Να γράψετε ποια είναι η δευτερεύουσα πρόταση στην πιο κάτω περίοδο λόγου του Κειμένου 2 και να την αναγνωρίσετε: είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτικός ρόλος.

ἅπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος οὐ χρημάτων ἐφείδετο

(μονάδες 4)

Δ.4.α. Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά τις λέξεις που ζητούνται με βάση τους ακόλουθους τύπους:

- i. **κρατήσαντες** (Κείμενο 1): σύνθετο ουσιαστικό
- ii. **ώφελήσειν** (Κείμενο 2): παράγωγο ουσιαστικό
- iii. **ἔργον** (Κείμενο 2): παράγωγο ουσιαστικό
- iv. **τίθημι** (Κείμενο 2): σύνθετο επίθετο
- v. **πόλει** (Κείμενο 2): παράγωγο επίθετο
- vi. **δόξαν** (Κείμενο 3): σύνθετο επίθετο

(μονάδες 6)

Δ.4.β. Να αντιστοιχίσετε στο τετράδιο απαντήσεων τους αριθμούς των αρχαιοελληνικών λέξεων της στήλης Α΄ με τα γράμματα των συγγενικών τους νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β΄. Στη στήλη Β΄ περισεύει μία λέξη.

Στήλη Α΄	Στήλη Β΄
1. νυκτὸς (Κείμενο 1)	α. ἐγκλιση
2. ἐκκλησίαν (Κείμενο 1)	β. φιλοπατρία
3. πατρίδα (Κείμενο 2)	γ. ευχάριστος
4. χάριτος (Κείμενο 3)	δ. διανυκτερεύον
5. τιμῶν (Κείμενο 3)	ε. ἀξιότιμος
	στ. προσκλητήριο

(μονάδες 5)

Δ.4.γ. Να αναλύσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους μέρη στα Αρχαία Ελληνικά. Σε περίπτωση ρήματος, να γράψετε το α' πρόσωπο ενικού της οριστικής Ενεστώτα και σε περίπτωση κλιτού μέρους του λόγου, την ονομαστική ενικού.

i. **ἀποίκους** (Κείμενο 1)

ii. **παρασκευάζειν** (Κείμενο 1)

iii. **συντείνει** (Κείμενο 2)

iv. **διαφεύγουσι** (Κείμενο 3)

(μονάδες 4)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα Αρχαία Ελληνικά

(Μονάδες 5)

Να μεταφέρετε την πιο κάτω πρόταση στα Αρχαία Ελληνικά.

Η άσκηση λύθηκε από τους πάρα πολύ νέους μαθητές.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

(Μονάδες 15)

Ξενοφώντας Ἀγησίλαος 7.1-2 (Κείμενο 2)

A.1. Να γράψετε **τρεις (3)** λόγους για τους οποίους ο Αγησίλαος μπορεί να χαρακτηριστεί ως πρότυπο ηγεμόνα. Να εξηγήσετε ποιος κατά τη γνώμη σας είναι ο πιο σημαντικός λόγος.

(μονάδες 8)

Θουκυδίδη Δημηγορίες, Διάλογος Μηλίων και Αθηναίων

B.1. Να γράψετε **δύο (2)** τρόπους με τους οποίους κατάφερε ο Θουκυδίδης να πετύχει την αντικειμενικότητα στο έργο του.

(μονάδες 3)

§ 104

ΜΗΛ. Ξέρετε καλά ότι κι εμείς θεωρούμε πως είναι εξαιρετικά δύσκολο ν' αγωνιστούμε εναντίον σας που έχετε τόση δύναμη και σας ευνοεί η τύχη, εάν δεν έχουμε ανάλογες δυνάμεις. Αλλά πιστεύουμε ότι, όσο για την τύχη δε θα μας τη στερήσουν οι θεοί, γιατί είμαστε δίκαιοι και αντιμετωπίζουμε αδίκους. Όσο για την ανεπάρκεια της δύναμής μας, θα μας βοηθήσουν οι σύμμαχοί μας οι Λακεδαιμόνιοι που είναι αναγκασμένοι να το κάνουν, αν όχι για άλλο λόγο, αλλά επειδή είμαστε φυλετικά συγγενείς τους και από αίσθημα τιμής. Το θάρρος μας, λοιπόν, δεν είναι τόσο παράλογο όσο φαίνεται.

B.2. Να γράψετε και να εξηγήσετε τους **δύο (2)** παράγοντες στους οποίους στηρίζουν οι Μήλιοι τη σωτηρία τους, σύμφωνα με το πιο πάνω απόσπασμα (§ 104).

(μονάδες 4)

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ